Ympäristövaliokunta

Asiantuntijalausunto 10.1.2023

VNS 4/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

VNS 6/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

VNS 7/2022 vp Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta

Esittelijä: Kalle Aro

Valmistelijat: Raisa Mäkipää, Jyrki Aakkula, Kalle Aro, Heikki Lehtonen, Kristiina Lång, Juha Mikola, Paula Ollila ja Aleksi Räsänen

Ilmastopolitiikan toimintaympäristö on muuttunut

- Ilmastopolitiikan suunnittelussa käytetyt taustaoletukset eivät vastaa nykykehitystä

  1) Metsien kasvunopeus on ennakoitua pienempi ja hakkuiden määrä viime vuosina korkealla tasolla
     - Metsien hiilinielu ennakoitua pienempi ja maankäyttösektori muuttunut nettonielusta päästölähteeksi (ennakkotieto vuodelle 2021)
     - Muutos luo merkittävää painetta lisätoimenpiteille maankäyttösektorille (mm. peltojen käyttö)

  2) Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 vaikuttaa voimakkaasti energiasektorilla
     - Energiasektorilla tapahtuneet muutokset vaikuttavat Suomen päästökehitykseen ja suunnitelmissa linjattujen toimenpiteiden kustannuksiin, toteuttamiskelpoisuuteen ja vaikuttavuuteen
     - Venäjän puuntuonnin korvaaminen kotimaisilla hakkuilla ja energianpuun kysynnän kasvu todennäköisesti edelleen heikentävät maankäyttösektorin nielukehitystä. Näitä ei ilmastopolitiikan tueksi tehdyissä 'Hiilineutraali Suomi'-laskelmissa ole huomioitu.

- Hiilineutraaliustavoite 2035 ei toteudu suunnitelluilla toimenpiteillä
- Taakanjakosektorille asetettujen EU-tavoitteiden toteutuminen epätodennäköistä
- Lisätoimenpiteiden tarve kohdistuu sekä taakanjako- että maankäyttösektorille

Hiilineutraalius 2035 vaatii uusia toimenpiteitä

- Erityisen tärkeänä näyttäytyy maankäyttösektorin päästövähennysten toteuttaminen ja hiilinielujen vahvistaminen
  - Luke/ILMAVA-hanke arvioi maankäyttösektorin päästövähennyspotentiaaliksi 10 Mt CO2-ekv/v ja tehokkaimmiksi toimiksi metsäkadon hidastamisen ja turvemaapeltojen käytön muutokset
  - PTT: Kymmenen maankäyttösektorin käyttökelpoisinta toimenpidettä voisivat tuottaa arviolta noin 5,2 Mt CO2-ekv. vuosittaisen positiivisen ilmastovaikutuksen 0–10 € / t CO2-ekv. kustannuksella
  - Maankäyttösektorin toimenpiteet usein kustannustehokkaita mutta vaikutuksiltaan epävarmoja
- Metsätaloudessa nopeimmin vaikuttavia lisätoimia voivat olla Metsähallituksen toteutettavaksi osoitetut ilmastotoimet
- Maatalouden osalta lisätoimenpiteet tulisi kohdentaa turvemaapelloille, joilla päästövähennykset voisivat olla yhteiskunnan kannalta tärkein tuote ja niiden toteuttaminen viljelijälle tulonlähde
  - Haasteena toimenpiteiden riittävän laaja-alainen rahoitus ja hyväksyttävyys

Luonnonvarakeskus suosittaa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähentämismahdollisuudet päästökauppa- ja taakanjakosektoreilla sekä maankäyttösektorin päästövähennys-/hiilinielupotentiaali arvioidaan viipymättä uudelleen

Luke ©LUONNONVARAKESKUS